

Goda råd om klippning av får

Fåren måste klippas

Som ett resultat av människans förädling har tamfåret fått den täta ullpäl som den har idag. Om inte fåren klippas regelbundet kan ullen bli en sanitär olägenhet; det kan fastna träck på svans och runt ändtarmsöppning och den täta ullen kan bli grogrund för fluglarvsangrepp. Sjuk av hoptovad ull kan fastna i miljön och snärja djuret. Lagkravet i Sverige säger att man måste klippa får minst en gång per år, för de djurägare som söker ersättning för extra djuromsorg blir kravet minst 2 gånger per år.

Speciellt viktigt är det att klippa tackan innan lamningen för att kunna hålla god hygien vid förlossningen. Detta underlättar också när det nyfödda lammet skall söka efter spenarna. Dräktiga tackor bör inte klippas i första dräktighetsmånaden eller senare än 4–6 veckor innan lamningen. Om det av någon anledning inte går att få till en klippning av tackorna i tid inför lamning kan man göra en så kallad hygienklippning, då klippas endast området kring juver och bakdel och tackan kan förbli stående under klippning.

Som förberedelse inför betäckningen är det lämpligt att klippa tackorna ca en månad innan baggsläpp eller insemination. Baggen skall förberedas betydligt tidigare och bör klippas ca cirka 2 1/2 månad innan betäckning. Djur som skall stallas in, exempelvis vinterlamm, bör också klippas för att stimulera aptit och tillväxt.

Klippning vid minusgrader

Vid klippning i sträng kyla förlorar fåren plötsligt den värmande ullen upplever det en drastisk avkylning. Avkylningseffekten beror på luftens temperatur, fuktighet och vind. Är djuret i dålig kondition och har ett tunt lager av det isolerande kroppsfettet klarar det kylan sämre. Det kan stå med krum rygg eller huttra och i allvarliga fall drabbas av livshotande köldchock. Det är inte heller ovanligt att tackor lägger sig i dräktighetsförflamning om de är högdräktiga.

- Tänk på att fåren behöver skydd mot drag och rikligt med strö att krypa ned i ffa den första veckan efter klippning. Det går åt mer grovfoder den närmsta tiden efter klippning för att de ska hålla värmen.
- Man kan skydda fåren från kyla genom att tända värmelampor eller göra ett lågt innertak av exempelvis presenning.
- Fråga fårklipparen om han/hon kan lämna litet längre ullstubb vid klippningen exempelvis genom att använda ett underskär med räls /vinterskär.

Hantera fåren rationellt

En rationell hantering av fåren underlättar för både fårklipparen och fårägaren och stressar djuren mindre. Slussa fram djuren i mindre grupper gärna genom en hanteringsränna fram till klippningsplatsen.

Smittskydd

Vissa av fårens infektionssjukdomar smittar främst direkt från får till får men det finns många sjukdomar som också kan smitta indirekt med ex föremål eller människor. Exempelvis kan fotröta spridas mellan besättningar med klövsaxen. Smittsamt muneksem, fotröta, parasiter och EHEC är exempel på sjukdomar som kan smitta med besökare. Maedi-Visna kan smitta via blod. När man tar emot en fårklippare är det därför viktigt att vara noga med smittskyddsrutiner följs.

Kläder och handhygien

Fårklippare liksom andra besökare som nyligen haft kontakt med får i andra besättningar ska ha rena kläder eller skyddskläder innan de går in i besättningen. Skorna/tofflorna skall vara rena. Bästa alternativet är att tillhandahålla gårdsegna skor/tofflor som fårklipparen kan använda från gång till gång – prata med din fårklippare om hur du enklast kan hjälpa till med detta.

Fårklipparen behöver tvätta och desinficera händerna före och efter klippning. Se till att du alltid kan erbjuda handtvätt med varmt vatten, tvål, papper/ren handduk och handsprit. För eventuell skorengöring behövs vatten i slang eller hink och desinfektionsmedel.

Utrustning

Fårsaxen utgör en uppenbar smittorisk. Den kommer i nära kontakt med djuret och smuts samt eventuellt blod som fastnar lätt mellan skären. Maskinen och skären ska vara rengjorda och desinficerade med sprit mellan varje besättning. Om man klipper flera besättningar samma dag innebär det i praktiken att fårklipparen behöver ha med sig flera uppsättningar med rengjorda skär.

Om även klövarna ska klippas, erbjud i första hand en gårdsegen klövsax, alternativt ska klövsaxen vara väl rengjord och desinficeras i spritbad. Om fotröta finns i besättningen skall klövsaxen rengöras mellan varje individ.

Text och bild: Helen Björk Averpil, uppdaterad 190901 Ulrika König, Emelie Larsdotter och Malin Bernhard, 0771-216500 Gård & Djurhälsan